

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 „ „ „ dvakrat,
10 „ „ „ trikrat
natísne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 67.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Še nekaj v zadevah „odprtega pisma.“

Najprvo nam je nekoliko pregovoriti o tem, kar se tiče nasveta, naj bi pisali *ao, eo, io* namestu *al, el, il*, ker neki celó sam kmet večkrat pravi: da bi le teh *alov, elov, in ilov* ne bilo konci besed! in ker se potem zopet Hrvatom približamo za velikanski korak. — No, kar se tiče kmeta, mislimo, da po slovenskej zemlji ni še tako napredoval, da bi poleg „sv. evangelija“ in „dušne paše“ imel tudi Miklošiča in Schleicherja na polici, in da bi na božji pot jemal s seboj dve torbi: prvo, da bi nosil v njej svoje brašno, drugo, da bi va-njo nabiral neznane slovenske besede za slovensko-nemški slovar, ki je uže toliko časa v delu. Dalje moramo opomniti, da je *alov, elov, ilov* kmet vaju uže nad 300 let, kar je bil namreč jél slovenski pisati Primož Trubar iz Rašice. Kar se pa tiče približavanja hrvaškej pisavi v le-tej stvari, ne pozabimo, da vsi drugi Slovanje pišejo *al, el, il*; da, kakor govori g. Tomšič sam, tudi kajkavski Hrvatje, kterih je precěj veliko, izrékajo: *al, el, il*: menimo torej, da se ne moremo Hrvatom bližati v takej reči, v kterej bi se s tem bližanjem odmikali od vseh družih Slovanov, posebno, ker Hrvatom nikakor ne more ta končnica biti nepriljudna, kajti jim je dobro znana. Naša misel je, da, ko bi mi Slovenci dobili kdaj svoje gledališče, morali bi pri glagolih „*l*“ na konci vedno čisto izgovarjati, kar bi uže zdaj priporočali tistim gospodom in gospodičinam, ki miloradno časi igrajo v čitalnici, ker upamo, da bode še celó vsa južnoslovanska knjiga nekđaj tako pisala. Da pa srbske narodne pesmi in drugi do zdaj na svitlo dani spisi ostanejo, kakoršni so, ni treba opominjati, ker to se umeje samo ob sebi. Ko bi nam premembe našega zdanjega pisanja bil svetoval kdo, ki je zares jezikoslovec, moral bi nam reči, naj se najprvo zopet vrnemo k starim, jako izgubljenim, vendar med narodom sem ter tje še živočim, torej le pisateljem čisto neznanim krajšim oblikam pri glagolih v tretjej osobi množnega števila; naj se najprvo naučimo prav delati participije zdanjega časa, da ne bodedo pisali: „pazijoč“ namestu: „pazeč“ itd., ker to bi nas približalo vsem Slovanom, in tudi Hrvatom mnogo mnogo bolj, nego *ao, eo, io*. Zdaj pa nimamo niti časa niti mesta, da bi drobnejše govorili o tej stvari; morda bi se to kje drugej utegnulo zgoditi poznejše, ako Bog dá. — Znano je tudi nam, da so enklitike, o kterih slovenski pisatelji zares premalo vemo, jako važne v slovanščini; ali to spada v sintakso, ktere še sploh premalo znamo vsi s Hrvati vred. Mi sicer tako ne govorimo, kakor smo slišali v učilnici: „za oziralne zaimke ne stoji nikjer, da bi povsod imeli četrti padež enak rodilniku;“ vendar moramo pritegniti, da, „kamen, kterega sem vrgel,“ namestu pravilnega: „kteri,“ ne veljá, ker je

provincijalizem, kakoršnih ima še več slovensko narečje. — Tudi pravi gosp. Tomšič: „to je pot, po kterem se morejo Slovenci počasi Hrvatom pridružiti v knjižnem jeziku.“ O tem bi se pač dalo mnogo povedati! Naše prizadevanje vsak dan jasnejše pričá, kako želimo jezik osnažiti; kako ga sučemo, da bi se približali posebno Hrvatom, kolikor moremo: ali žalostna resnica je — naj je nam ne zamerijo naši vrli bratje — da nam oni hité naproti dosti menj, nego mi njim; pa vendar bi tudi njihovo približavanje rodilo njim obilo koristi, ker očitno kažó, da bi se v pisanji vendar le radi združili z nami; samo da se združiti ne želé tako, kakor mi želimo, temuč najraji bi nas imeli uže zdaj precej med seboj; to je pa nam čisto nemogoče, kar menimo, da smo uže dokazali. Če smo tudi majhen narod, vendar smo prepričali svet, da čutimo, da smo Slovanje; da se trdno držimo svoje drage narodnosti; da hodimo sicer počasi, ali po trdnem poti do omike svojega ljudstva in jezika; da vidimo, kako slovenski pisatelj potrebuje družih slovanskih narečij, posebno pa hrvaško-srbskega; da vemo, kako nam je na jugu treba zloge, ki — hvala Bogu — zares vlada med nami in Hrvati, vendar pa ne med Hrvati in Srbi; da nam je znano, koliko nam bi veljal en književen jezik, h kteremu radi priporemo tudi mi, kolikor se racijonalno dá brez naše kvare. Menimo pa, da naše besede niso krivične, ako bi rekli: vi želite darú od nas. Bodi-si, damo ga vam; toda vrnite nam po slovanskem običaji vzdarje (*gegengabe*); pritecite nam naproti, kolikor vam je mogoče. — Ali premisliti pa je res pri tej stvari, da to Hrvatom prav za prav ni tako lahko, kakor bi si morda kdo mislil, kjer jezikoslovno stojé med Slovenci in Srbi, in ako se približajo nam, odmaknejo se od Srbov, za ktere pač ne vemo, ali dan denes mislijo, da bi na jugu kdaj utegnil obvladati kak drug jezik razun prave srbsčine. Torej smo pa bili uže rekli, in še ponavljamo, da bode še le zagrebška akademija imela važno, pa težko nalogo, da počasi po modrem poti izravná to, kar se ne more dovršiti ob enem skoku; da bode Slovincu in Srbu podajala roko, v sredi med obéma stoječa; samo da bode morala delati s hladnim umom v potrpežlivej bratovskej ljubezni; samo da si mora zbrati v svoje lono modrih, v resnici izobraženih mož, ker bila bi sicer ognjišče ljutega prepira, vedne bratovske nazloge; bila bi kriva južnoslovanske nesreče prav tista akademija, ki je namenjena, da bi družila, edinila, blažila in razsevala po vsem jugu blagodejne žarke pravega narodnega izobraževanja.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 17. avgusta —I—. Popoldne se je družba

raztresla na vse strani; nekteri so šli k svojakom in prijateljem, drugi ogledovat mesta in okolice. Ob petej uri pak so zopet bili vsi zbrani, ter šli so potem s pevci in zastavama na grob slavnega pesnika Preširna. Sredi pokopališča mu stoji mramorjev, velik spominek, kateri so Preširnu postavili njegovi prijatelji; ta dan je bil preprežen z lipovimi vencami, smrekami, praporci narodnih barv itd. Kako so morali narodnega moža, pesnika ljudje jako čislati, vidimo iz tega, ker je bilo o tej priliki na njegovem grobu sto in sto zbranih, med kterimi jako mnogo kmetov. Pred nadgrobnim kamenom sti obé zastavi zopet stali na križ, okoli groba pak so nastopili pevci, in kranjski zbor je najprvo zapél otožno pesem: „na Preširnovem grobu“ v novem napevu g. dr. Ipavca. To pesmico je čitalnici poslal g. Davorin Trstenjak s posebnim dopisom v imeni celjske čitalnice. Z lepimi besedami je v misel vzél namen slovanskega zahtevanja, pristavlja, naj bode to pismo za pozdrav celjske sestre. Za kranjskimi pevci se oglasi krepki ljubljanski zbor, imejoč nad 40 pevcev, in zapoje: „sveta noč,“ ki se je morala ponoviti. Glasila se je tako milo, tako otožno, da so si ljudje oči brisali. — Na to stopi prvosednik kranjske čitalnice, g. Pirc, na grob, in pregovori: „na spominku dr. Preširna beremo besede: „Ena se Tebi je želja 'zpolnila, v zemlji domačej da truplo leži!“ Ko bi se denes Preširen ozrl z nebeških višav, moral bi tem besedam še dostaviti: da, izpolnila se mi je ta želja, a izpolnila se mi je tudi še druga želja, da se zaveda svoje vrednosti in svojih pravic slovenski narod. Torej kličem na tem svetem kraji: slava večnemu Preširnovemu spominku!“ Nad mirnimi grobi je gromovito zadonela beseda: slava! Potem se je zapela še: „luna;“ zbrano društvo pa se je z mokrimi očmi vrnilo z groba. S takimi solzami hvaležen narod po smrti plačuje trud svojih velikih mož, ki so na zemlji hodili po trnjevem poti. Kranjcem pa naj se izreče slava! da tako spoštujejo spomin velikana slovanske poezije. Če nam je dovoljeno, opomnili bi samo to, zakaj se pesmi „na Preširnovem grobu“ ni vzel krasni Riharjev napev, ki je uže enkrat donel na tem svetem kraji, ko je bil 3. julija 1852. leta posvečen spominek na pesnikovem grobu? Napev in besede so nalašč bile Preširnu zložene o tej priliki. Ne da bi se morda branili izvrstnega napeva g. dr. B. Ipavca; ali ménimo, da bi ne bilo nepristojno o tej dobi z blagim spominom mogočnega mojstra v slovanske besedi tudi združiti spomin te dni umršega mojstra v slovanske melodii! — Ob osmih zvečer je bila „beseda“ v ozaljšanej dvorani poprejšnje kazine in zdanje čitalnice. Našlo se je bilo do 300 gospodov, gospej in gospodičin. Prvi je na oder stopil čitalnični prvosednik, g. Pirc, krepko govoreč: „slavno društvo! Tudi staro slovensko mesto Kranj, kjer je stala zibel marsikterega naših narodnih voditeljev, čulo je glas slovanskega zvonu, ki se razlega po slovanskej zemlji; ki nam doni iz slovanskega središča — iz Ljubljane; tudi naši domoljubje se zavedajo, da se pretaka slovanska kri po njihovih žilah; tudi mi smo osnovali podružnico ljubljanskega središča; tudi mi imamo čitalnico! Slavna gospóda! društvo je naklonilo meni lepo nalogo, da préd-vas pripeljem nežno, vlado détee, naj bi se prepričali, da ima naše dete dovolj kreposti, da živi in čvrsto odrasta. Minolo je malo časa, kar je čitalnica osnovana, in vsi smo se uže prepričali, da kri ni voda, in da raste društvo, ki ima in bode vedno in vedno imelo blag namen. Kako bi tudi ne? Vsak kraj, vsako mesto, vsaka dežela omaguje brez društvenega živjenja; saj „zloga jači, nezloga tlači;“ Države, dežele pešajo, aki nimajo zloge; celó posamezne družine propadajo, kadar manjka edinosti. Pač imamo društvenemu živjenju ukrotiti še mnogo zaprek; posebno slovanska društva

imajo težko nalogo. Le zložnost spravi nas na trdnejše noge. Gójimo, krepčajmo tedaj naše mlado dete in strézimo mu, da ne oslabi, temuč da bode dostojna sestra drugim sestram po lepej slovanskej zemlji, in dostojna hči stare veličastne matere Slave. Gospoda moja! Manjka mi besed, da bi se vam spodobno zahvalil v imeni mlade naše čitalnice, ker ste nas denes počastili in poslavlili sè svojo pričujočnostjo; ali ne morem si kaj, da bi se ne zahvalil vsem, ki so se trudili za ustanovitev našega društva. Srčna hvala vam bodi in uljudna prošnja, da boste pomnili in podpirali tudi prihodnjič našo družbo. Zlatimi črkami bode vpisan denašnji dan v zgodovino naše čitalnice. Ne segnem predaleč, ako prorokujem našemu početju krepke napredek, če se ozrem v slavno društvo, ki se je denes tukaj zbralo. Ne bodem na tanko razlagal pomena in naloge naše čitalnice. Sploh je znano, kaj zahteva Slovan, kadar se zbira; saj mu ne gré za drugo, nego da gladi in izobraža svoj prelepi jezik; da varuje svetinj svojih očakov, in da se raduje pošteno, krščanski, slovanski. Tudi ne bodem opominjal, da zá-nas govori pravica in zakon, ako ustanovimo društvo, kakoršno je naše. Da se pa tu smemo zbirati, ne utrpim, da se ne bi zahvalil mogočnemu gospodarju, ki nam je poklonil ravnopravnost, in ki nam jo gotovo tudi ohrani; ne utrpim, da ne bi zaklical našemu pravičnemu, junaškemu vladarju, cesarju in vojvodi Francu Jožefu: slava! slava! slava! — Držimo se torej svojega gesla: vse za vero, vladarja in domovino! Ustanimo Slovanje! Slovan je steber mogočne Avstrije, uljuden in pošten je. Slavno društvo! krepko vzdigujemo svojo narodno zastavo; pomnimo njene prelepe in pomenljive barve; naj bode naša zvestoba veri, vladarju in domovini trdna, nepremekljiva, kakor jasno, trdno nebo, čista, kakor beli dan, goreča, kakor solnčni vzhod! Ne pozabimo svojih bratov na jugu in severji; delajmo zložno; stojmo na pravičnem poti kakor sinja skala, in pozni zanamci, prelepa naša domovina in mogočna Avstrija nam bodo peli: „slava!“ Gosp. Pirc je moral dostikrat prenehati, ker mu je donelo: živio in slava! Ko pa zavpije: slava cesarju! vstane hrup, da se je tresla dvorana; v tem hipu se pa zasveti bengaličen ogenj dvorani na pomolih, in mesto je bilo čaravno razsvetljeno v raznih barvah; možnarji so jeli hitrejše pokati; ljudstvo pak se je še bolj zgrinjalo.

(Konec prih.)

Gk. Od Š — Petra pri sv. Gorah. — Vse leto sem bival med Nemci — le peščica poslov je bilo slovanskih, in zdaj sem se zopet veselil, da pozdravim domače kraje, zelene travnike po dolinah, plodne gorice po brežinah, in povsod marljive, narodne Slovence; ali doline mi zevajo po krepčalnem kapljici iz neba; gorice so obledele, želtkasti listi krijó ovenolo in zagorelo grozdje. Slovanska vila je popustila naš kraj, ter odbegnila do mrzlih izvorov matere Save in njene hčere Savinje. Kakor mi brani, da bi se veselil, tužni pogled, tako tudi okorno, trdo, neslovensko srce mojih domačinov. Da bi mogel bil kópo Šempeterčanov spraviti v Maribor k „vélikej besedi“ tretji dan avgusta meseca, gotovo bi vedeli, da Slovenec ni več metla; gotovo bi trdili, da tudi več metla ne bode, dokler se nahaja tak naroden duh med prostim narodom. Razloček je res precéj velik med nami in našimi sosedi, ali — da bi tako ne — hvaliti se ne morem. Tam gori so lepe zidane hiše, krite z opeko, tu pa ubožne lesene bajtice, slamnate strehe, ki potniku kažejo zobé, dežju pa rebra. Le tam pa tam je kak srečnejši gospodar, čegar hiša ponosno glavo dviga, kakor kralj Savel med svojim narodom. Ob potih stojé največ košate vrbe, kvaréce travnike, in njihove veje pak rabijo prav pridnim pastirjem za žukale, dokler se živina pase v ljudskeje debeljači. Vildonska okolica pa nima niti

vrbe niti nemarnih pastirjev. Prava radost je tu hoditi po zasádh, pobirati jabelka, in pri delu piti jabelčnik. Ljudje pošiljajo mladino v učilnice a ne na pašnik, ker živini kladó v zimi in letu, in tako napravljajo več gnoja svojim njivam, živino pa bolje redé. — Vendar pa, dragi moj sosed! nismo tudi mi čisto brez sadja. Morda ti drugóč povem one možake in gospode, kateri skrbé za ta ves kraj, kar se tiče duševnih in telesnih zadev; sedaj v misel jemljem samo to, da ima naš kraj tisto posebno čudno lastnost, da v njem ne dozori sadje. Morda bi utegnil kdo vprašati: kako pa je to, da ne? Tam, koder bizeljanec raste; koder dozorevajo smokve in mandeljni, posebno ta leta, ko vročina vse prezgodaj zori, ni mogoče, da bi jabelka ne dozorela! Ali dragi moji! noči so hladnejše od dni; zato pak so nekteri bistroglavci segli si v roke, da hoté po dnevi „šumo rasti,“ a po noči hoditi sosednjih jabelk trést, da-si komaj začenjajo rumenéti. Noč pa ima svojo moč, svoje koše in košare! Tat je torej kriv, da sadje toč ne more dozoreti; zato se izgovarjajo pridnejši kmetje, da neté drugim saditi drevja. Naši nemški sosedje ob delu dobivajo hladilnega jabelčnika, tudi prodavajo ga po 2 ali 3 gld. vedro; naši hlapci pa še niso dovoljni slabega vina, in mali kmetič si misli: pijmo ga pijmo, dokler živimo, potem pa idi kopat, kosit itd. ob mlačnej vodi. Res je, ko bi sadje bolj sadil, ne bi mu rodila vrba vsako tretje leto nekaj slabih količev za trto, in vinograd bi moral pešati; ker je pa vince boljše od jabelčnika, kdo bi potem sadil in cepil jabelka — more biti celó tujim ponočnjakom? Rad bi pa vedel, kaj je tega krivo, ali nepamet ali prevelika pamet? Razložim vam to v družem pismu.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Na rojstni dan Nj. veličanstva je bila ob osmih zjutraj slovesna sv. maša c. k. vojaštva pod nalašč razpetim šatorom pred kolodvorom; ob desetih pa je slovesno sv. mašo služil v stolnej cerkvi g. knez-vladika Vidmar. Pričujoči so bili prvaki c. k. deželskih oblasti, deželni glavar z odborom in mestni župan z odborom.

— G. nadvojvoda Ernst je bil na rojstni dan Nj. veličanstva na obedo povabil vse največe gospode nevojaške in vojaške službe.

— Više deželno sodstvo je sklenilo, naj neha tožba po §. 65 zarad hudodejstva kaljenega javnega mirú v tiskarneji pravdi našega lista in g. Antona Kleina, voditelja Egerjeve tiskalnice, in odločilo je, naj se toži po §. 302. zarad pregreška na javni red in mir.

— G. župan M. Ambrož ni več hotel ostati čitalnici za prvosednika; tudi se je odpovedal voditeljstva kupčijskega bolniškega društva, ker v nekeji seji ni bila njegova obveljala.

— Pri slovesnem streljanji od 15.—18. avgusta je bilo na strelišči do 85 strelcev, ki so ustrelili 8383 krat. Trije dobitki so ostali na Kranjskem, eden je šel v Trst, štirje pa na Štajersko.

— Po velikej vročini je nastopil tak hlad, da je po snežnikih snég ovrgel.

Trst. Italijanska gimnazija bode v Trstu za gotovo. Vlada ni potrdila samo trijeh profesorjev izmed dvanajstih, ktere je bil priporočil mestni odbor.

Dunaj. Časniki pišejo, da je nadvojvoda Ferdinand Maks pripravljen vzeti meksikanski prestol, čemur se tudi ne vpira Nj. veličanstvo, samo da se nadvojvoda nima potem nadjati nikakoršne pomoči iz Avstrije, ako bi se v Meksiku reči nevarno zapletle.

— Časniki pišejo, da pred koncem t. m. ne pride Nj. veličanstvo iz Frankfurta.

— Beremo, da so bili v podučno svetovalstvo povabljeni gg. profesorji: Miklošič, Litrov, Lott, Lovre Stein, Ahrens, Unger, Bonic, voditelj Hoehegger, Pfeifer, Gernert, Hyrtl, pl. Pitha, Škoda, Arnstein, Schrötter, Heer, voditelj Hauke, Ad. Beer, kanonik Störger itd. Dozdaj niso še vsi dovolili; peštanski profesorji ne primejo povabila, kakor pravi „Medicinische Wochenschrift.“

— Pravdnik dr. Dragotin Lavrič pride iz Tomina v Ajdovščino, v Tomin pa dr. Jožef Gasparini za bilježnika.

Trojedina kraljevina. Gosp. Lenc je po §. 312. obsojen tri mesece v lahko ječo.

Česka. 16. dan t. m. ob enajstih zjutraj je v tiskarneji tožbi obsojeni knez dr. Rudolf Taxis prebil kazen svojega zapora v Mladej Boleslavi, od koder se je odpeljal v Nemenic. Spremljalo ga je 60 vóz in mnogo jahajočih kmetov. Povsod so mu klicali „slava,“ in prejemale so ga z veliko svečanostjo.

— 11., 12. in 13. dan junija meseca je na Češkem toča naredila škode za 2,553.351 gld. 15 kr.

Moravska. France Jaroslav Kubiček je v tiskarneji tožbi obsojen samo, da plača 20 gld. globe, ali pa, da bode 4 dni zaprt; popravljavec Venceslav Žirovnicki je čisto oproščen; odgovorni vrednik France Slavik pak je obsojen, kakor Kubiček.

Tirolska. „Presse“ pripoveduje, da je tridentinskemu knezu vladiki pl. Riccaboni prišlo z Dunaja od cesarske vlade svarjenje, da prihodnjič ne piše več zoper protestante, da pa vendar knez-vladika ne bode imel tiskarne tožbe; tudi je menda višemu državnemu pravdniku dr. Hasselwanterju od ministerstva prišlo karajoče pismo.

Ruska. Od vseh strani hodijo carju pisma, ki mu zagotavljajo udanost.

— Angleško in francozko pismo govori, da misli angleška in francozka vlada počakati, kako se bode obrnila Rusija, za katero bi upanje bilo, da ne bode zametala mira.

Poljska. „Dziennik Półwieki“ pripoveduje, da so Poljaci zgrabili rusko četo, ki je na Lublinsko spremljala novce, in da so jej vzeli 300.000 srebrnih rubljev ter ujeli 110 vojakov.

— Pri Vašovu so 15. dan t. m. Rusi razkropili poljsko četo, imejočo 300 vojakov.

— Pišejo, da se je razpéril vpor okoli Krakova.

Pruska. Časniki pripovedujejo, da je pruski kraljevič nastopnik v Gasteinu pred kraljem karal ministra Bismarka in rekel, da je on kriv, da zdaj na Prusko mrzé vsi nemški vladarji, da se je pa Bismark zeló zagovarjal, in da je kralj obljubil na zadnje, da hoče predrugačiti sedanjo politiko.

— Kraljevič nastopnik trdi, da Pruska ni bila še nikoli tako ponižana in v sebi tako nestalna, kakor za Bismarka, in da se on zopet prikaže samo tedaj, kadar bode mogel iztegniti meč.

Frankfurt. Nj. veličanstvo je bilo 15. dan t. m. ob 3/4 na pet prav slovesno sprejeto v Frankfurtu. Nekteri časniki pripovedujejo, da se misli Napoleon vtikati v zadeve nemške zveze, in da torej pride k vladarskemu shodu v Frankfurt francozki minister Drouin de Lhuys.

— 16. dan t. m. je bilo Nj. veličanstvo povabilo v Frankfurtu zbrane vladarje na obedo. List „Neueste Nachrichten“ vse jedi, ki so bile prišle na mizo, imenuje v francozkem jeziku, pristavlja je, da tako izobrazena nemščina vendar še ni dovolj ugibčna, da bi mogla te jedi z domačo besedo povedati.

— Nj. veličanstvo je nasvetovalo, naj bode v preobraževanju nemške zveze teh-le pét reči: 1) voditeljstvo

pod avstrijskim prvosedstvom, v katerem naj bodo: Avstrija, Pruska, Bavarska in dva druga izvoljena nemška vladarja; 2) zvezno svetovalstvo pod avstrijskim prvosedstvom; 3) vladarski zbor, v kateri pridejo vladarji sami ali namestu njih vladarjeviči; 4) poslanska zbornica imejoča 300 poslancev, in sicer 75 iz Avstrije, 75 iz Pruske, drugi naj bodo pa iz ostalih nemških dežel.

— Vladarski zbor je imel 17. dan t. m. do poldne prvo, in po poldne ob polu petih drugo sejo. V prvi so govorili naš cesar pa bavarski in saksonski kralj. — Nj. veličanstvo Franc Jožef je izreklo v svojem govoru zahvalo vsem v Frankfurtu zbranim vladarjem, ter opomnilo, da črtež o preobrazovanji nemške zveze, kateri ima 35 členov, in ki so ga prejeli pisanega vsi vladarji, izročča dovršilno oblast v roke voditeljstvu, kateremu bode pridruženo zvezno svetovalstvo; časi da se bodo zbirali poslanci, ki bodo imeli vso moč govoriti o zveznem zakonodajstvu in o novčnih zadevah; da je doba obnoviti zvezo, katero so bili sklenili spredniki, da bi celotna ostala Nemčija v slavi in moči do najpoznejših dni. Nj. veličanstvo je tudi izreklo žalobo, ker v Frankfurt ni pruskega kralja, ki se ni sicer branil, da bi se preobrazila nemška zveza, samo rekel je, da še ni zdaj pravi čas temu poslu. — Sklenila je seja, da vsi vladarji še enkrat povabijo pruskega kralja, naj pride v Frankfurt. To povabilo je 18. dan t. m. sël nalašč nesel v Baden-Baden pruskemu kralju. Tudi pravijo časniki, da je 17. dan t. m. v Frankfurt prišlo pruskega kralja pismo, katero je sam spisal.

— Nj. veličanstvo je bilo šlo 18. dan t. m. v Darmstadt. — List „Neue Frankf. Ztg.“ pripoveduje, da Badenska, Koburška in Weimarska mislijo svetovati, naj se bodo poslanci na ravnost volili v ljudsko zbornico.

— Samo pruskega in danskega kralja ni na vladarski zbor, drugi nemški vladarji so se zbrali vsi.

Razne reči.

Knjige.

—p. Gosp. dr. J. Razlag, odvetnik v Brežicah na Slovenskem, dal je na svitlo „Pësmarico“, katero je tudi založil sam. Hvaležni moramo pritrditi, da je dr. Razlag zeló ustregel našim potrebam sedanjega časa, v katerem se po Slovenskem jako prepevajo narodne in druge slovanske pesmi, vzlasti, kar se je pri nas ustanovilo toliko narodnih čitalnic, ki posebno gojé domače petje. Uže jako smo pogrešali take zbirke, kakoršna je dr. Razlagova, ki nam v lepem vencu podaja dve slovaški, eno bolgarsko, druge pa slovanske — katerih je največ — hrvaško-srbske in češke narodne in „umetno“ zložene pesmi mnogih pesnikov o junaštvu, o domovini, o narodnosti, o ljubezni in drugih čutih človeškega srca. Pesmi so tako izbrane, da najdeš v knjizi skoraj vse tiste, ki se dan denes najbolj prepevajo med našim narodom, kateremu so posebno namenjene, kar priča najobilnejše število slovenskih pesmi; poleg teh pa ima zbirka še dosti družih, ki vse nimajo še nam znanega napeva. 160 strani je pisanih v gajici, in 32 strani pa odločenih cirilici, v kateri niso tiskane samo srbske, temuč tudi slovanske pesmi. Na konci pa ima to delo nekatere bolj neznane srbske in češke besede s pristavljenim slovenskim poménom. Vse to jako priporoča vsem rodoljubom v dvanašterki lično natisneno „Pësmarico.“ — Ko smo jej dali vso zaslužno hvalo, menimo, da tudi smemo na ravnost povedati, kar se nam ne zdí ugodno. Menimo, da je prva, največa hiba,

ker v tej zbirki ni nobene izvirne ruske, nobene poljske, nobene lužiško-srbske pesmi in samo ena bolgarska, čeških pa vendar obilo. Tega ne moremo drugače soditi, nego tako, da v prenašalci ni bilo mogoče vsega zbrati. Da se je pa skladala „Pësmarica“ res v prevelikej naglici, priča mnogo okolnosti; tako se je na pr. namerilo, da Preširnovo „silo spomina“ bereš dvakrat, in sicer na 81. in 140. strani; da je mnogo pesmi, ki nimajo imen svojih očetov, kateri bi se pa bili tudi uže dali zvedeti; da imajo pesmi napèna imena podpisana, kakor na pr. Virkova*) pesem „slovensko dekle,“ ki se je v „Pësmarici“ podteknila Koseskemu, kateri nikoli ni, pa tudi ni mogel pisati pesmi te vrste; da je zaglasni e (E) pisan tako-le: e, pa ne povsod, kjer bi imel stati, vendar pa tudi često, kjer nima pravice; da časi beremo instrumental bez razmernika, večkrat pa zopet ne; da se dobivajo glagoli druge vrste s končnico: „noti,“ kar pa tudi ni v doslednej rabi. Ali morda so to vse le tiskarjeve zmote, katerih je po knjizi precèj obilo, da-si jih na zadnjem strani beremo samo 7 popravljjenih. Vsaj nekteri veči madeži te vrste bi se bili morali očistiti, kakor na pr. (na 34. str.):

Tuje šege, tuje ljudstvo

So prijatli, bratje ni,

česar — na ravnost moramo povedati — nikakor ne umejemo. Kaj šaljivo se tudi bere na 107. strani:

Na lice usiplje srcé

namestu: solzé! — Pozabiti pa ne smemo, da ima vrli, na selu bivajoči rodoljub g. dr. Razlag obilo posla, in da se je knjiga tiskala v Gradcu pri Kienreihu, od koder pisatelj morda ni dobival sam poprave. Vse grajane stvari so dalje take, da se lahko popravijo v družem natisku, kterega kmalo želimo prvej slovenskej knjizi te vrste, ki tudi gotovo ni predraga; prodaja namreč jo v Celji gosp. G. Tarmon po 50 novih kr., v Ljubljani pa Lercher.

Fotografija, kakor pripoveduje londonski fotograf M. Varner, ima to čudno lastnost, da časi lahko pové, kdo je koga umoril, ako morilec ni znan, ker nekoliko časa po smrti o očéh ostane podoba tiste reči, katero je gledal človek ali žival kar pred smrtjo. Varner je fotografoval oko necega teleta 8 ur po uboju, in ko je v oko gledal z léčastim steklom, videl je v njem tla mesnice.

Najstarejši časnik „Moniteur“ piše, da v Pekingu v Kini hodi na svitlo najstarejši časopis, ki se dan denes tiska v takej obliki na rumeni svili s takimi črkami, s kakoršnimi pred 1000 leti.

*) Pogledi „Novice“ 1849. leta.

Loterija 19. avgusta 1863.

Trst: 53, 27, 40, 76, 1.

Dunaj 20. avgusta. — Nadavek (agio) srebru 10.75.

43]

Oznanilo.

Precej pod spodnjimi Poljanami nasproti vrta kmetijske družbe je na prodaj vrt sub rktf. št. 26/1 „na Poljanah“ s poslopjem vred, ki ima streho iz opék (ziegel) in okna z omrežjem. Kaj več se o tem zvé v sladkornici (zuckerfabrik) pri vratarji.